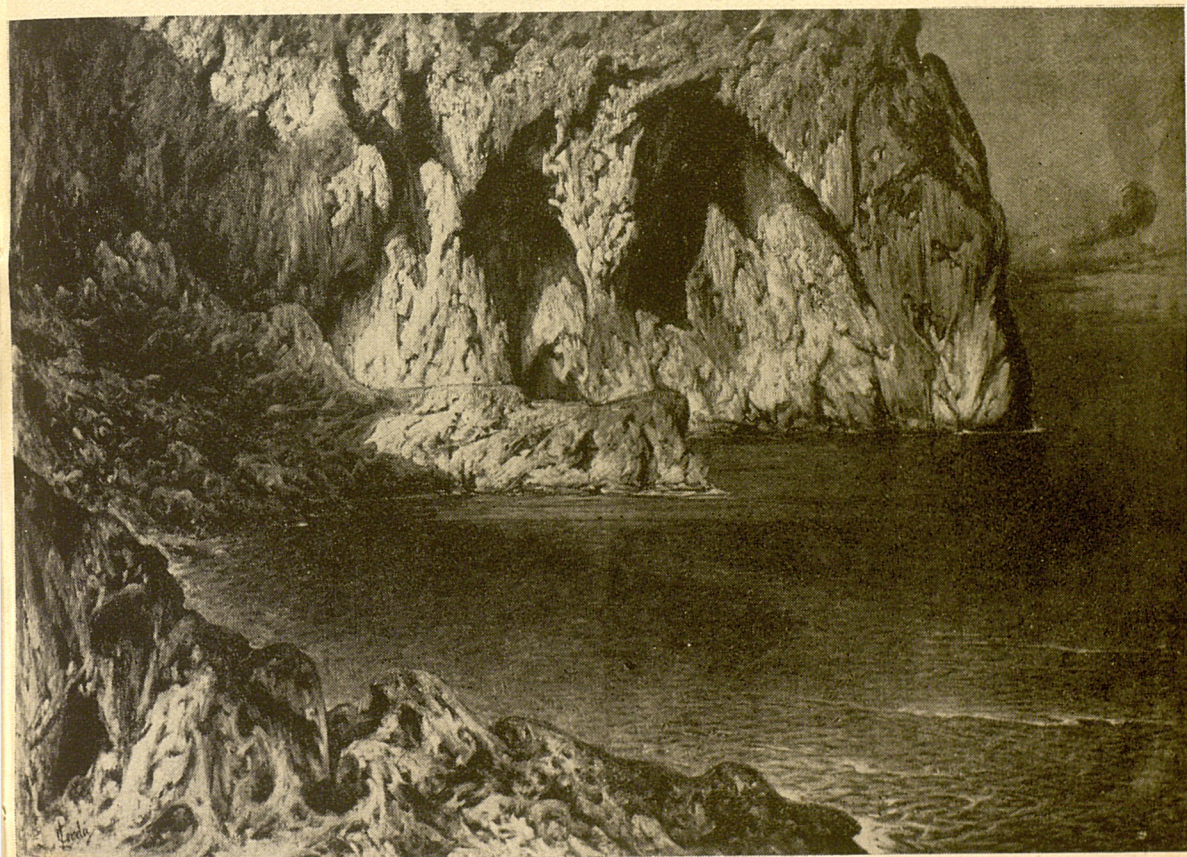

LLUC

ANY XLII • NÚM. 496 • JUNY 1962

LLUC

REVISTA MENSUAL
ANY XLII - NÚM. 496

JUNY 1962

Òrgan de la Confraria de la Mare de Déu de Lluç
Director: P. CRISTÒFOR VENY, M. SS. CC.

ADMINISTRACIÓ:
SANTUARI DE LLUC
ESCORCA (MALLORCA)

(Amb llicència eclesiàstica)

Depòsit Legal P. M. 276-1958

SUMARI

	<u>Pàg.</u>
Defendamos al cristiano	<i>Juan J. Genovard, M. SS. CC.</i> 162
ELS LLIBRES SANTS	
La Bíblia explicada al poble. La ciència humana de front a la divina	<i>Miquel Ollers, M. SS. CC.</i> 164
ARQUEOLOGIA	
Quatre lingots de plom romans	<i>J. Mascaró Pasarius i Cristòfor Veny, M. SS. CC.</i> 167
COSES NOSTRES	
Comentari a «La cançó dels presoners»	<i>Miquel Gayà</i> 172
La cançó dels presoners 174
Vida Cultural 176
NOTES D'ART	
Revista a les Sales d'exposició	<i>Josep Bauçà i Pisà</i> 177
PER LA NOSTRA HISTÒRIA	
Referència de tormentas	<i>R. Juan y Mestre, M. SS. CC.</i> 179
LLUC PER MALLORCA	
Informació del Santuari 182
El Nuevo Trono 186
Amics del Nostre Museu	<i>Josep Verd, M. SS. CC.</i> 187
Associació d'Antics Blauets 189
PAGINES D'HUMOR	
Sant Pere i ses cireres (Rondaia) 190
Coverbos 191

A LA PORTADA: En ocasió del Centenari del naixement de l'inoblidable pintor mallorquí Llorenç Cerdà i Bisbal, oferim la fotografia d'una de les seves teles més famoses, *La Cova de les Bruixes*, com homenatge a la memòria de l'artista que tant va estimar la nostra terra, les obres del qual figuren avui pels millors museus del món.

DEFENDAMOS AL CRISTIANO

CADA hombre merece el respeto de todos. Cada hombre es ese centro de doble vertiente situado en un punto crucial de la escala de los seres. El punto donde se buscan materia y espíritu y se confunden en un abrazo mutuo. Esto lo escribíamos hace unas semanas. Hoy hemos de aclarar que nos quedamos cortos deliberadamente.

Porque hay en el hombre una tercera dimensión que debería ser el orgullo de todos y se reduce a menudo en gloriosa y sangrante exigencia para unos pocos. Estos pocos necesitan una palabra de aliento. Y la tercera dimensión exige una reivindicación pública.

Somos hijos de Dios. Cada hombre es, real o virtualmente, un hijo de Dios. Y con esto acabamos de dar una definición de cristianismo y una pauta para la calibración de su vitalidad. El nivel de vida cristiano hay que medirlo ante todo partiendo de una base: el estado de gracia; el estado de «vida filial». Es cierto que un tal nivel no puede determinarse con medios humanos.

La sola presencia de una personalidad sobrenatural nos pone frente a elementos diversos, de orden natural los unos y sobrenatural los otros, que reaccionan

entre sí, y se mezclan tan adecuadamente que es a menudo difícil descifrar lo que proviene de la naturaleza y lo que proviene de la gracia. Todo don sobrenatural de Dios, y la gracia santificante, el primero queda misteriosamente adaptado al alma que lo recibe. Es como si la gracia esposara todos los contornos, todas las profundidades de nuestra naturaleza para mejor vitalizarla.

La gracia es algo tan mudable y sutil que se adapta a cada temperamento en cualquier ambiente. Pero es a su vez algo tan delicado que al menor descuido se enmohece.

Y aquí nos hallamos ante una antinomia. La encontramos ya formulada con antiguas palabras evangélicas: carne y espíritu; o si se prefiere hablar con más amplitud: materia y espíritu. Sin embargo parece que cada vez con más fuerza se apunta la resolución de tal antítesis en una síntesis final; y esta es la tarea que se va asignando a los laicos como su moral específica en la salvación cristiana del mundo; la consagración de lo material; la renovación de las estructuras materiales hasta ponerlas al servicio del crecimiento y desarrollo de la vida sobrenatural en el mundo.

Pero no nos hacemos ilusiones mientras crece, indudablemente el número de los auténticos que quieren empeñar en cristiano su vida entera; somos testigos de un crecimiento, a la inversa, el crecimiento, desorbitado ya, de unas estructuras que tienen como finalidad casi exclusiva el convertirse en cebo de ulteriores ganancias materiales. Es una suma claramente descendente que no sólo desprecia los valores sobrenaturales del hombre, sino que deja aparte incluso los valores meramente espirituales y culturales.

Alzamos esa voz en defensa del cristianismo; pero no vamos a condenar a nadie. Ni podríamos hacerlo, cuando, mientras escribimos, Primavera del 62, Dios sigue enviando su lluvia benéfica sobre todos sin distinción: sobre los que luchan denodadamente por mantenerse justos y sobre los que se empeñan en seguir pecadores.

JUAN J. GENOVAR, M. SS. CC.

LA BÍBLIA EXPLICADA AL POBLE

LA CIÈNCIA HUMANA DE FRONT A LA DIVINA

FINS ara hem sentit com els llibres sants es serveixen de les obres de la creació que contemplen com a medis per arribar al coneixement del seu Creador.

Per tot arreu ens diu la Bíblia que tot home recte, enc que sia un infant, entén la veu que donen les criatures i especialment la dels astres del firmament, que amb la seva eterna harmonia contenen a totes les generacions la glòria i la saviesa de Déu.

Aquesta, precisament, és la tasca que a elles confia el seu Creador. Per això un dia ho encarrega a un altre dia, una nit a una altra nit.

* * *

Avui podem dir que, atès el gran progrés en el coneixement de la natura, aquestes veus que sempre foren tan fortes, han marcat un *crescendo* imponderable. Per això lo que sempre fou veritat clara, avui té una ressonància tal, que per no sentir-la hi ha que tancar els ulls i taponar-se les orelles, segons el que temps enrera digué Isaias del poble d'Israel.

Avui més que mai cal repetir amb major raó que l'autor de l'Eclesiàstic:

*Oh, Senyor, què són d'agradables les vostres obres
i no se'n veu més que una centella! (Eccli. 43).*

*Senyor, Déu nostre, com és admirable
el vostre nom en tota la terra! (Salm 7).*

Perquè és així, aquestes veus, que començaren en Adam, han arribat fins a nosaltres. Adam, David, Kepler i Glenn han dit sempre les mateixes paraules!

* * *

No volem dir per això que no hi hagi en aquest concert les seves notes discordants. Hi són; però els mateixos llibres sants ja ens ensenyen quin cas n'hem de fer quan comencen tot dient:

*Digué el beneit dins el seu cor:
No hi ha Déu (Salm 13).*

És a dir: No hi ha Déu Creador, Déu ordenador, Déu provident i remunerador. Tot és pura matèria en evolució!

No importa anar ara a desfer aquesta afirmació gratuïta. Basta fixar-nos en la boca del qui la diu. És la boca del beneit, de l'ignorant, no precisament la boca d'un loco, però sí la boca d'un dolent, d'un corromput, d'un que *no sap ni entén les coses de què parla*. És un descregut, un impiu, un home sense religió. Ja sabem que per parlar d'una cosa i parlar-ne bé es demanen dues condicions: ciència i veracitat. Un que vol mostrar a un altre un camí, primer l'ha de conèixer i després l'ha de voler ensenyar als altres. D'un ignorant res es pot esperar més que desbarats com d'aquell mestret de llatí que va traduir «Foóderis Arca» per *Arca de Federic*, o aquell camarer que entregava *plats plens* a un client anglès que demanava «the empty plates».

Deim això perquè no fa molt que en ocasió d'aquests viatges superatmosfèrics (més exacte que «siderals») qualque aviador rus ha gastat certes frases que mereixen més d'un comentari.

Ens referim a l'aviador Titov que quan tornà del seu petit viatge planetari (deim *petit* comparat amb els grans que fan els astres del firmament) digué en una reunió que a pesar d'haver donades tantes voltes per damunt la terra no havia trobat enlloc ni Déu ni el seu trono, ni àngels ni sants com se pensen molts de creients.

La broma no està malament sobretot en boca d'un ignorant, i és de suposar que més d'un dels seus companys degué esclafir amb bones rialles, perquè la frase era aguda.

Si jo hi haguera estat també hauria rigut i ben de bona gana, no, emperò, per l'agudesa de la frase sinó per la ximplesa del que la digué.

Lo primer que li hauria dit, seguint la seva broma, hauria estat: —Però, Titov, saps que has corregut de poc! Que t'has alçat damunt la terra? Tres-cents quilòmetres? I què són 300 q. devora els milions d'anys de llum de què parlen els astrònoms? Si no has vist res! Si la teva volada, admirable de part dels homes, davant l'obra de Déu no arriba a la volada d'una gallina faraona. Tu no has vist res de l'immensitat de l'espai. Si hagueres corregut més, allavors perventura hauries trobat Déu! Calla, no bravetgis que no has fet res!

Endemés, Titov, tu tens uns coneixements de Déu i de la religió molt imperfectes, molt infantils, molt primitius! Tu compares els nostres teòlegs

amb la beneitura dels sacerdots pagans que vivien de l'engany i de la mentida i també de la ignorància. Dins el cos de la doctrina catòlica no hi ha aquestes bogeries que tu, ocupat sempre amb la mecànica, no has tingut temps d'examinar.

Ja fa estona que Moisès digué al seu poble: No et facis cap imatge de Déu, perquè no té cos. Fixa't que quan us ha parlat des del Sinai no heu vist cap figura, sinó que sols heu sentit una veu que parlava.

I en el Nou Testament ja digué un dia Sant Pau (i ací mateix n'adduïrem el testimoni) als pagans de Listra: Nosaltres no som déus sinó homes fràgils com els altres, però duim la missió d'ensenyar-vos a canviar de vida i de pensament i a deixar aquestes coses vanes i convertir-vos al Déu viu que feu el cel i la terra, un Déu que no és ni or ni plata ni pedra modelada per l'art de l'home, sinó que és espiritual com ho és el pensament del mateix home (Actes, 14, 15; 17, 29).

Per ventura dirà En Titov que en els llibres sants es parla de tronons de Déu i de visions d'aquest estil. Ja està bé; però tot això no vol dir que aquestes visions o descripcions profètiques sien una reproducció d'unes realitats iguals com passa en la fotografia. No, perquè totes aquestes visions no són altra cosa sinó maneres *humanes* d'ensenyar als homes les realitats suprasensibles i sobrenaturals d'un ordre superior que escapa als sentits.

Per molt que corri En Titov i els altres navegants de l'espai mai no trobaran ni Déu ni una ànima, ni un pensament, ni un cos glorificat i espiritualitzat, perquè tot això escapa a les nostres potències.

I, fetes aquestes advertències, hem de dir que l'ocurrència d'En Titov i dels altres companys que l'aplaudiren, enlloc de fer riure fa rialles per la supina ignorància que demostra.

* * *

I per acabar treguem un poc d'aquell polsim de sentit comú i saviesa dels antics que per corregir les bravates dels qui s'estufaven més de lo que importava solien repetir:

Ne sutor ultra crèpidam!

és a dir que al sabater li escau parlar i ésser escoltat quan parla de sabates! i a un aeronauta quan parla d'aeronàutica, no quan passa a fer exègesi o a explicar l'essència de Déu. Ni a la minúscula ciència humana, per gloriosa que sia, li està bé comparar-se amb la infinita i imponderable ciència de Déu, puix és una cosa ridícula i fins perillosa i molt exposada. Aquell granot que volia ésser tan gran com un bou, tant i tant se va estufar, tant se va inflar que acabà per rebentar.

MIQUEL OLLERS, M. SS. CC.

QUATRE LINGOTS DE PLOM ROMANS

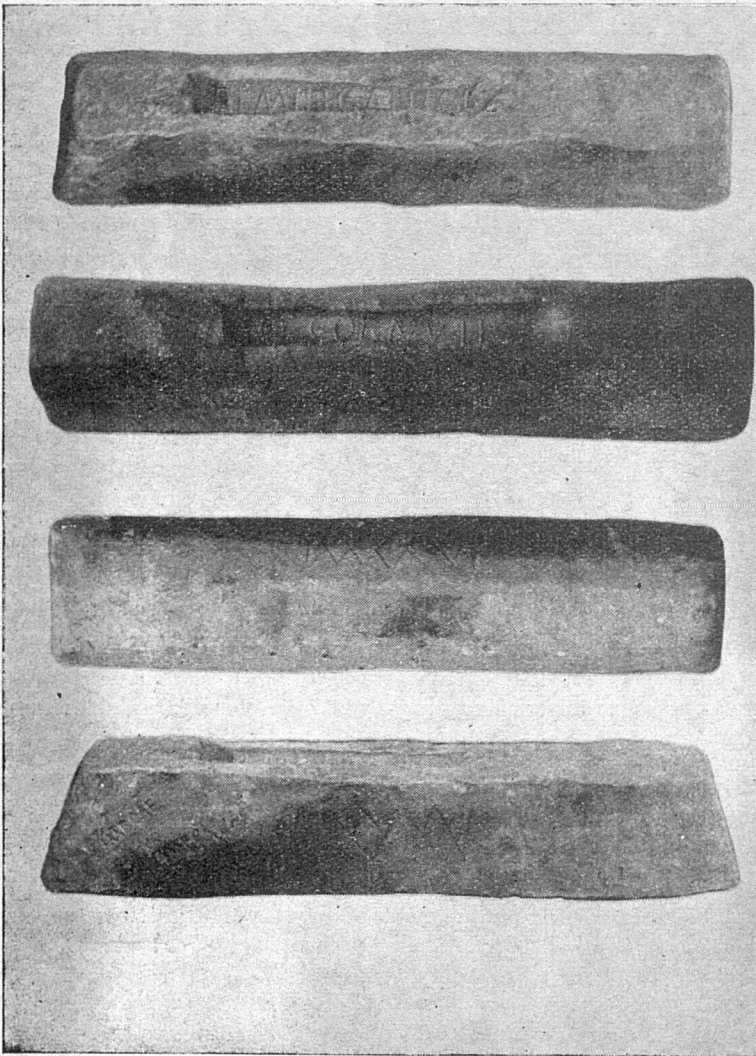
ENTRE els anys 1959 i 1961 uns individus de la vila de Campos, atrafegats en les ocupacions de pesca submarina, no lluny de les costes meridionals de Mallorca, tingueren la sort de topiar amb una considerable pila de lingots de plom, cada un dels quals duia en una de les seves cares una inscripció. Poques foren les notícies i el detall que poguérem recollir referents a les circumstàncies de la troballa i de la disposició general d'aquell conjunt de metalls. Amb tot i això, és de suposar que es tractava del carregament d'una nau romana que fent la travessia des de l'Hispania a Roma o a alguna altra ciutat de l'Imperi, tengué la desgràcia de naufragar entre Mallorca i Cabrera, segurament a conseqüència d'una desfeta de temporal.

El número de lingots que es pogueren rescatar pujava, segons càlculs aproximats, a una cinquantena, amb un pes total d'uns 1.600 quilos. Es a dir, que cada peça devia pesar de 32 a 36 quilos. Lamentablement, la major part de peces ja s'han perdut per a l'estudi arqueològic, doncs ens consta que quasi immediatament foren venudes a preu de metall a Cases de Fundició. Solament quatre d'aquests lingots pogueren ésser examinats per un dels autors del present treball, el qual fent ús de totes les seves habilitats per véncer els recels dels propietaris, aconseguí que li donassin permís per a prendre unes brevíssimes notes i treure unes fotografies que, donada la pressa amb què l'urgien, no resultaren del tot eficients. Malgrat això, entre les notes, fotografies i unes rudimentàries impromptes, a base de ratllar un paper amb el plom d'un llapis, ens hem pogut formar els indispensables elements de judici per poder oferir un estudi aproximat, així de les peces en sí, com també de la seva part epigràfica.¹

¹ De tot aquest material J. Mascaró Pasarius en feu comunicació al III Congrés Internacional d'Arqueologia Submarina celebrat a Barcelona l'any 1961.

La majoria dels lingots tenien la forma d'una piràmide truncada, amb base rectangular, de 45 cm. de llarg, per 11 cm. d'ample i 9 cm. d'altària. Alguns altres arrodonien la part superior, adoptant la forma d'un dors una mica aplanat. Sobre el pla d'aqueixa cara superior i en la seva part central, s'hi trobava generalment una cartela de forma apaisada i factura molt irregular, les dimensions aproximades de la qual eren d'uns 19 cm. de llarg, per 2,5 cm. d'ample i 1 cm. de fondària. Dins aquesta cartela s'hi podien veure gravades o encunyades en baix relleu lletres i altres marques de caràcter industrial. També en les cares laterals s'hi observaven repeticions d'altres marques, consistents unes

vegades en numerals incisos amb un instrument de tall, i altres en estampilles amb les inicials dels emperadors romans. Segons testimonis dels descobridors, hi havia exemplars que no presentaven cap mena de signes ni lletres, si no que eren completament llisos. Tal volta sí, però a nosaltres en sembla un detall poc probable; més aviat creuríem que algunes inscripcions, que havien quedat poc gravades, en força de l'òxid havien acabat per quedar gairebé esborrades o molt poc visibles.

Lingot núm. 1):*dors*AEMILI · CALLICI*costat longitudinal
de la dreta*

IMP CAES

IMP CAES

IMP CAES

IXXXXIII

La cartela del dors, visiblement retirada a un costat, contenia el nom d'un personatge estampat amb un punxó, o encuny l'escriptura del qual tenia caràcter monumental, espontani i una mica rònc. A la imprompta no es distingia la primera vocal, però per la fotografia se'n podien veure indicis. En el costat longitudinal de la dreta hi apareixien, tres vegades repetides dues abreviatures amb les inicials conunes de tot emperador romà, IMP(erator) CAES(ar), dispostes en tres rengleres superposades i en diagonal, també marcades amb un punxó. A continuació seguia un numeral gravat amb un instrument de tall, que al primer cop de vista semblava estar invertit; més, això depenia de la posició que adoptès l'observador. La lectura d'aqueix numeral no és del tot segura, perquè començava amb el traç d'una (i) i seguida de quatre X i acabava en tres (ins) III. Sabem que la I, (con també la X, la C) davant una lletra de valor superior és sustractiva, però davant quatre, com és el nostre cas, quina significació podia tenir? De vegades els romans indicaven els milers amb una simple ratlla horitzontal damunt les lletres numerals; i fins i tot, en temps d'Adrià, s'hi afegien línies verticals per a tancar la xifra. És això el que passa aquí? Creim que no, perquè falta en absolut la ratlla horitzontal. Més bé creuríem que el primer i darrer traç del present numeral ni tan sols no tenien valor numèric. La nostra opinió és que es tractà d'un signe convencional corresponent a un múltiple ponderal de l'As, tal volta el *Sestercius*, amb valor de 2 asos i mig, equivalent a 817.5 gr.

Lingot núm. 2):*dors*Q · CORNVTI

IMP CAES

IMP CAES

.

Al dors d'aqueix lingot, a més del nom Q(uintus) CORNVTVS, hi havia gravades dues palmetes horitzontals que s'obrien entre sí formant angle. En el costat dret tornava haver-hi dues estampilles amb les inicials dels emperadors;

i a l'altre costat també s'hi trobava un numeral incís amb les mateixes característiques que en el lingot anterior.

Lingot núm. 3):

<i>dors</i>	N · MEVI · APRI
<i>costat dret</i>	IMP CAES IMP CAES
<i>costat esquerre</i>	IXXXXVI

El nom del dors s'ha de llegir N(umerii) MEVI APRI. La lletra E del *nomen* apareixia, a través de la impròptia, enllaçada amb la M. Hi ha que advertir que l'onomàstica MEUS es molt poc freqüent. El Diccionari de Forcellini solament en cita un cos procedent d'una altra inscripció trobada en el Laci. (C. I. L. 14, 3373). El numeral del costat esquerre tenia les mateixes característiques que el primer.

Lingot núm. 4):

<i>dors</i>
<i>costat dret</i>	IMP CAES IMP CAES
<i>costat esquerre</i>	IXXXXI (?)
<i>extrem dret</i>	AVG

La cartela estava ocupada en la seva segona meitat per una palmeta horitzontal, més la primera meitat estava buida, segurament per desaparició del nom. També en el costat longitudinal esquerre hi havia un numeral, que per les notes que tenim a mà, sembla poder-se identificar amb l'assenyalat en la transcripció. Igual que els anteriors presentava també un traç al principi i al final. En el pla de l'extrem dret s'hi veia aïllada un altra abreviatura amb les inicials d'AVG(ustus).

* * *

Aquets quatre lingots, amb els onomàstics en genitiu i les diferents abreviatures de referència imperial estampades repetidament en diferents llocs i direccions, ens dispensen de discutir una volta més sobre el caràcter de la propietat de les mines. Aquets ploms ens demostren palesament que les mines d'on

Q·CORNVTI

N·MEVI·APRI

IE·MILLI·CALLICI

procedien no eren, de cap manera, de propietat particular, sinó del domini de l'Estat. Els tres personatges que figuren en les seves llegendes, Aemilius Gallicus, Quintus Cornutus i Numerius Meus Aper, serien tres dels directors o encarregats de l'explotació de la mina a nom de l'Estat. Aquest càrrec ve expressat entre les funcions civils de l'ordre equestre amb la denominació de *procurator metallorum*, que no s'ha de confondre amb el *comes metallorum*. Aquest era un alt funcionari, superintendent dels districtes miners d'una regió o província, per nomenament particular de l'emperador. Els *procuratores*, en canvi, no eren sinó lliberts de l'emperador, o simplement curials obligats a la càrrega de les mines. No ha d'extranyar que es trobin uns quants directors junts, com en el nostres lingots: Estrabó ens ha deixat la cita de les mines de Cartagena, monopolitzades per l'Estat, on hi treballaven uns 40.000 esclaus. Aquest contingent d'obriers requeriria un número proporcionat d'encarregats.

J. MASCARÓ PASARIUS
CRISTÒFOR VENY, M. SS. CC.

COMENTARI A

«LA CANÇÓ DELS PRESONERS»

UNA de les cançons populars més belles de Mallorca, i que ha tingut una gran ressonància artística d'ençà de la cèlebre harmonització que en féu el mestre Massot, és *La cançó dels presoners*, coneguda també pels versets de la tornada: «la vida mia, la vida amor!»; i, més encara, pel primer vers que resa «A la ciutat de Nàpols»...

D'aquesta cançó en coneixem al menys tres variants: dues figuren al *Cançoner Popular de la Terra Catalana* que recollí, ordenà i publicà Marià Aguiló (Barcelona, 1893); la tercera fou publicada al *Romancer tradicional eivissenc* recopilat pel docte canonge mossèn Isidor Macabich (Mallorca, 1954). Segurament els estudiosos del folklore en coneixeran d'altres, encara.

Una de les dues variants del *Cançoner* d'Aguiló és la que fou recollida a Mallorca; l'altra, a diversos indrets de Catalunya. La del canonge Macabich és la recollida a l'illa d'Eivissa.

Comparant aquestes tres variants, hem de reconèixer que la mallorquina és vertaderament preciosa, i té un poder d'evocació tan altament suggestiu i carregat de força dramàtica, que la fa una peça singularíssima no solament dins la poesia popular, sinó també dins la literatura de qualsevol temps i lloc. La variant eivissenca, molt semblant a la mallorquina, és molt més curta: només té catorze estrofes, mentre que la mallorquina en té vint-i-tres. És, doncs, més simplificada, amb omissió de molts de detalls que figuren a la primera. Quant a la catalana, si bé en substància —i fins en molts de versos— és la mateixa, hi notam detalls i accidents que la diferencien d'una manera molt curiosa de les variants insulars.

El tema de la cançó fa referència a una donzella, filla d'un noble senyor feudal que té un bon número de presoners a la presó del seu castell. Els condemnats van cantant una cançó melangiosa, que roba el cor de la donzella: potser perquè un d'aquests presoners —«lo de la roba blava / que té el cabeí tan ros»— la té enamorada. Segons les dues variants insulars, aquests presoners són

vint-inou; segons la catalana, trenta-tres. Ara bé: on es desenvolupa l'escena? A la variant catalana, té lloc en algun indret dels Pirineus — «a la ralla de França», comença el text—, i fins ens és citat el motiu de la condemna d'aquests homes —una condemna que avui en diríem «per motius polítics»—: «han cremat la Garriga, / Conflent i Rosselló». També sabem pel text que aquesta donzella és «néta del rei d'Hongria, / parenta d'Aragó». Però a les variants insulars són omesos aquests detalls i l'escena no té lloc en cap indret del Pirineu, sinó «a la ciutat de Nàpols». El prestigi de Nàpols devia irradiar un temps a Mallorca, puix a les pedreres de Santanyí s'extreien els carregaments de la noble pedra que era transportada per mar a aquella ciutat italiana per a bastir-hi castells i palaus. Si a la variant catalana sabem l'ascendència reial de la donzella, no sabem en canvi el seu nom. A la variant mallorquina és a l'enrevés: ella nom Margalida —un dels noms ben estimats i prou usats a la nostra terra—, però no sabem exactament qui és: tant pot ésser una néta de reis, com filla del rei mateix.

La donzella vol alliberar els presos i per aquest motiu gosa demanar les claus de la presó al seu pare. El diàleg entre pare i filla al·larga com una cerimònica majestat: comença per demanar-li un do que no és València, ni Aragó, ni Barcelona. Diríeu que li vol demanar alguna cosa molt gran: potser la meitat dels seus dominis; potser tot el seu regne... Son pare li respon: «Ma filla Margalida, / quin do voleu que us don?» Beneficiada d'aquesta oferta, ella li demana, de cap dret, les claus de la presó. Potser sí que son pare se n'adona prou que allò que li demana significa alguna cosa més que el seu regne i tot, i, naturalment, les hi nega. La filla li demana què en farà dels presos que té a la presó. Son pare li respon que al dissabte els penjaran a tots. Aquell que estima, en serà el primer. La càrrega dramàtica del poema —el «suspense», com diríem— arriba al punt més alt. Davant d'aquesta única alternativa, allavors la donzella demana d'ésser penjada al costat de l'home que estima. La crueltat, però, de l'escena que s'endevina, tot seguit veim com se dolcifica amb detalls d'un lirisme commovedor. A la variant catalana, ella demana «forques de plata» i «dogals d'or». A les variants insulars són omesos aquests versets, però en unes i altres demana que «a cada cap de forca» hi faci posar «rams de flors» —«un ramellet de flors», segons el text eivissenc—, a fi que la gent en passar i sentir la bona olor, apiadant-se resin un Parenostre, per qui? «Per l'ànima de tots» diuen les variants mallorquina i catalana. L'eivissenca en això és més explícita: «per l'ànima dels dos!»

En alguns llocs de Catalunya la variant recollida té un acabament pel qual se suposa que la donzella troba les claus, allibera els presos, i se'n va amb el seu estimat. Un acabament, sens dubte, de color de rosa; però li lleva el pes i la força dramàtica de les variants que es donen com a més definitives, amb un to tan sobri, tan auster, i que sense tallar i deixar veure concretament el desenllaç del tema, acaben amb l'evocació de la bella dama que vol morir d'amor,

penjada a la forca, al costat d'un condemnat que ella estima, i que en el paroxisme d'aquesta estampa d'horror no oblida el ram de flors ni la pietat d'una pregària.

El text de la variant mallorquina va ésser recollit a Palma, a Bunyola, a Puigpunyent i a Sóller. Josep Maria Quadrado el va publicar al *Diario de Palma* el 23 de novembre de 1853. Per més que la seva fama ha traspassat les fronteres i ningú no ha deixat d'assaborir-ne la bellíssima música harmonitzada — com hem dit — pel mestre Massot, hem de reconèixer que avui molta gent no en sap massa bé la lletra. Oferir als nostres lectors el preciós vi ranci d'aquesta venerable cançó mallorquina, creim que ha d'ésser un present que ens agrairan tots aquells que estimen les nostres coses.

MIQUEL GAYÀ

LA CANÇÓ DELS PRESONERS

A la ciutat de Nàpols
hi ha una presó,

la vida mia!

hi ha una presó,

la vida amor!

Hi ha vint-i-nou presos
que canten la cançó,

la vida mia!

que canten la cançó,

la vida amor!

La dama està en finestra
que escolta la cançó,

la vida mia!

que escolta la cançó,

la vida amor!

Los presos se'n temeren,
ja no cantaren, no,

la vida mia!

ja no cantaren, no,

la vida amor!

¿Per què no cantau, presos,
per què no cantau tots?

la vida mia!

per què no cantau tots?

la vida amor!

¿Com cantarem, senyora,
estant en greu presó?

la vida mia!

estant en greu presó?

la vida amor!

Sense menjar ni beure
més que una volta al jorn,

la vida mia!

més que una volta al jorn,

la vida amor!

— Mon pare, lo meu pare,
jo vos deman un do,

la vida mia!

jo vos deman un do,

la vida amor!

No vos deman València,
ni tampoc Aragó,
la vida mia!
ni tampoc Aragó,
la vida amor!

—Demà serà dissabte,
los penjaran a tots,
la vida mia!
los penjaran a tots,
la vida amor!

Ni tampoc Barcelona,
ciutat de gran valor,
la vida mia!
ciutat de gran valor,
la vida amor!

—Mon pare, lo meu pare,
no pengeu l'amador,
la vida mia!
no pengeu l'amador,
la vida amor!

—Ma filla Margalida,
quin do voleu que us don?
la vida mia!
quin do voleu que us don?
la vida amor!

—Ai, filla Margalida,
quin és ton amador?
la vida mia!
quin és ton amador?
la vida amor!

—Mon pare, lo meu pare,
les claus de la presó,
la vida mia!
les claus de la presó,
la vida amor!

—Lo de la roba blava,
que té el cabeï tan ros,
la vida mia!
que té el cabeï tan ros,
la vida amor!

—Ma filla Margalida,
això no hu faré, no,
la vida mia!
això no hu faré, no,
la vida amor!

—Ai, filla Margalida,
serà el primer de tots,
la vida mia!
serà el primer de tots,
la vida amor!

—Dels presos que allà canten,
digau, què en fareu vós?
la vida mia!
digau, què en fareu vós?
la vida amor!

—Ai, pare, lo meu pare,
a mi penjau-me i tot,
la vida mia!
a mi penjau-me i tot,
la vida amor!

A cada part de forca
posau-hi rams de flors,
la vida mia!
posau-hi rams de flors,
la vida amor!

Perquè la gent qui passe
senta la bona olor,
la vida mia!

senta la bona olor,
la vida amor!

I diga un Parenostro
per l'ànima de tots,
la vida mia!
per l'ànima de tots,
la vida amor!

VIDA CULTURAL

● *Entre les conferències donades darrerement al Círcol Mallorquí de Palma cal destacar la del doctor Miquel Dolç sobre Humanisme; docta i magistral per tots conceptes.*

● *La Biblioteca Raixa ha publicat, amb un cert retràs, el Cap d'any 1962. A més de les cròniques habituals de Barcelona, València, Mallorca, el Rosselló, l'Alguer i de fora les terres catalanes, du treballs en vers o en prosa signats per Francesc Vallverdú, Ramon Folch i Camarasa, Anton Sala Cornadó, Baltasar Porcel, Miquel Martí Pol, Maria Aurèlia Capmany i Xavier Casp. Clou el volum una relació d'obres en llengua catalana publicades l'any anterior.*

● *Mn. Bartomeu Quetglas i Gayà ha publicat un breu i interessant fullet en castellà, Doble salario, on exposa amb claretat i precisió la doctrina de l'Església sobre el treball i sobre la indulgència plenària amb què el Sant Pare Joan XXIII ha enriquit l'ofertament del treball a Déu. En aquest fullet s'hi contenen unes fórmules d'ofertament. Ens hi complau de subratllar una versió d'aquestes fórmules redactades en mallorquí.*

● *Un altre fullet de tema social ha estat imprès també per mossèn Melcior Tugores Serra: La associación es actualmente una exigencia vital.*

● *Llorenç Moyà i Gilbert acaba d'oferir-nos una nova mostra del seu talent literari amb la publicació a la Biblioteca «Les Illes d'or» dels seus dos treballs teatrals Fàlaris – tragèdia en tres actes – i Orfeu, peça teatral en vers.*

● *Dos mallorquins han estat guardonats a Barcelona amb els «Premis de Crítica 1961»: Blai Bonet pel seu llibre de poesia, Comèdia, i Llorenç Villalonga per la seva novel·la Bearn.*

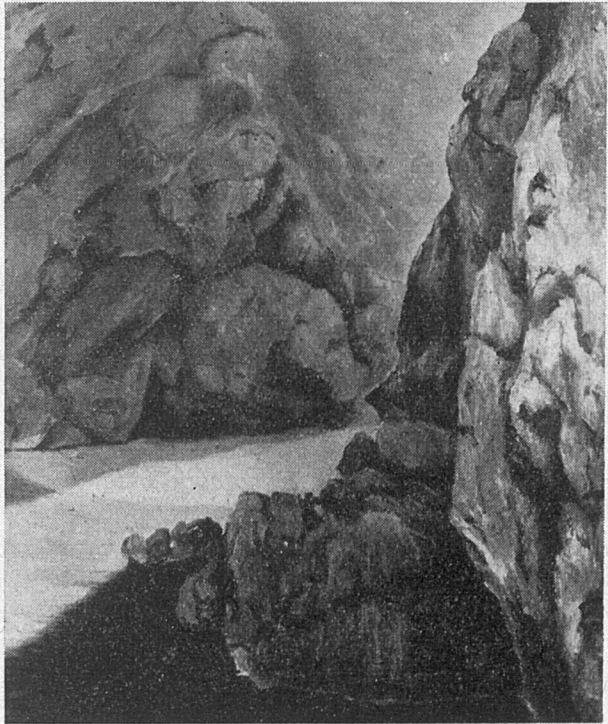
● *Després de gairebé catorze anys d'espera, han estat publicades les Poesies completes del malaguanyat poeta mallorquí Miquel Ferrà, mort en 1947. Formen el volum 324 de la Biblioteca Selecta editada a Barcelona, i du un estudi preliminar del nostre crític Joan Pons i Marquès. Componen el volum quatre seccions: Les muses amigues (traduccions diverses), A mig camí (reedició, revisada, del recull publicat per l'autor en 1926), Poesies posteriors a 1926 (on són incloses les peces líriques que l'autor deixà sense aplegar definitivament en cap volum), i un Apèndix on es recullen una sèrie de peces d'un cert valor literari per més que l'autor les hagués rebutjades en vida. Un llibre, en fi, que feia molta falta i que tots els mallorquins cultes haurem d'agrair i comentar.*

REVISTA A LES SALES D'EXPOSICIÓ

El guardonat pintor Bernat Ribot al Círcol de Belles Arts

El qui subscriu les Notes d'Art té doblement motiu per parlar de l'artista-pintor Bernat Ribot i Genovard. L'un es per felicitar-lo en ocasió d'haver guanyat un premi amb el seu quadre «Biniaraix» presentat al Concurs Nacional de Pintura organitzat a la capital d'Espanya. L'altre per haver exposat una col·lecció de motius mallorquins a l'oli, i uns dibuixos a tinta a la sala d'exposicions del Círcol de Belles Arts. L'exposició, composta d'una trentena d'obres, ha resultat veritablement interessant, com era d'esperar dels qualificables pinzells de l'artista. Bernat Ribot ha reproduït en les teles el goig de llum que cospa en la seva riolera contemplació de la bellesa. Els paisatges que ens ha oferit, així com els dibuixos a tinta són una prova característica de la seva personal mestria reconeguda per tothom. Això dona a llurs pintures un valor estètic i humà molt apte per a l'estima sensorial i sentimental. Ha sabut convertir la superfície del quadre en un tremolós llenç de color, aprofitant la llum directa, la reflectida, i la mateixa

Oli de Bernat Ribot

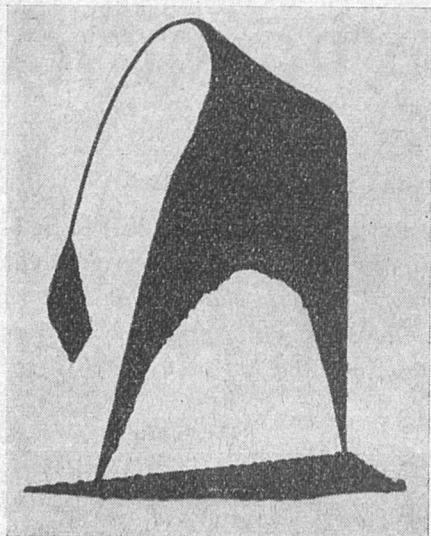

calitja de l'atmosfera —si val l'expressió— produint un subtil joc de color ennuvolat.

Els dibuixos a tinta han estat realitzats també amb una clara visió de línia i una vivacitat del tot interessant.

L'exposició de B. Ribot ha estat un vertader succés que ens alegra de bon grat.

Estilització de Martorell Monar

Martorell Monar (Círcol de Belles Arts)

Una mostra interessant i suggestiva és la que ens ha presentat Josep Martorell Monar, en el Círcol de Belles Arts amb les seves pintures, ferros i dibuixos. Martorell Monar és una promesa certa pel futur. Domina la composició tant si treballa dins el camp abstracte com dins el figuratiu. Les seves teles no tenen buidor, inexistència, ans bé, duen un traç segur i esforçat. L'aparició de les obres de Martorell han tingut una bona acollida.

Grup Tago (Galeries Minòrica)

A la nostra Ciutat de Mallorca s'ha obert aquesta nova sala d'exposicions amb una col·lectiva composta pel ja conegut i celebrat «Grup Tago». Carreño, Ferrero, Fraver, Gibert, Morell, Rivera i Vèlez, són els que ara ens ofereixen llurs novetats. L'extraordinària exposició és una autèntica expressió d'estils i temps pictòrics.

Quinto Caldentey i Frederic Molina (Galeries Costa)

El conegut periodista i pintor Quinto Caldentey ha exposat a Galeries Costa una col·lecció de dibuixos representant galls de brega i una sèrie de paisatges de Mallorca en miniatura. El conjunt va cridar l'atenció.

Frederic Molina de bell nou ens ha oferit una selecció de les seves darreres creacions. Gairebé la totalitat de les pintures són retrats d'un ambient autènticament gitano.

Buaset (Galeries Kira)

Aquest pintor valencià ens presenta per primera vegada a Mallorca unes teles que el confirmen com un vertader artista. Té una extraordinària i exquisida delicadesa que palesa amb un art ple de finor.

JOSEP BAUÇÀ I PISÀ

REFERENCIAS DE TORMENTAS

NOTAS HISTÓRICAS

EN el presente año, después de un invierno sin mayores extremos de frío, se han desatado, algunas tormentas que han dejado sentir su rigor en la Ciudad y en algunos pueblos, ocasionando daños de importancia en edificios y plantaciones. En semejantes coyunturas, ahí suelen los más ancianos comparar lo de hoy con lo de otro tiempo y, estableciendo un hito en su recuerdo, dictaminan si desde entonces haya acontecido cosa parecida.

Aireando papeles viejos, hemos dado con notas y referencias de tormentas, bastante lejanas ya en el tiempo: ofrecen siempre su poco de curiosidad y por esto las consignamos aquí. En historias y monografías pueden leerse muchas más; nosotros nos ceñiremos casi exclusivamente a las que hemos ido hallando en nuestro archivo o a las que puedan ilustrarlas.

Lluc fué siempre región de agudos fríos y de copiosas lluvias y nevadas. Los caminos quedaban cegados y el Santuario enmudecía en silencio íntimo. Tal vez el temporal sorprendía a alguno en el camino: entonces erizábanse los peligros en presagio de desgracias fatales. En 1572 el cuestor Pedro Esteva dejó su vida en la nieve, quizá despeñado, tal vez helado. No sabemos. La nota es concisa: *morí en la neu*.

Durante el verano de 1575, concretamente en Julio, cayó en Lluc tormenta de agua tan recia, que mereció del Prior Antonio Moragas el calificativo de diluvio. Ocasiónó daños especialmente en paredes y bancales. La pared sobre la cual discurrían las aguas de la *Font Cuberta* se vino al suelo. Hubieron de ser contratados varios hombres, que con una yunta de bueyes acarrearán troncos de pinos, en los que abrirían una canaleta, *perque la aygo pogues venir a la casa, ya que lo diluvi avia derrocades les perets*. Para ello empleáronse *docents claus barquerols y cent mayals*. En Noviembre, otra vez *temps de grans aygos*, que detuvieron al Prior cuatro días en la Ciudad.

En 1726 nevada extraordinaria cubrió montes y valle de Lluc. Consignóla el Prior Bartolomé Lladó en su libro borrador de cuentas, pero a la mitad del escrito, cuando iba a poner los detalles más interesantes, dejó la pluma, y a nosotros en suspenso, con el aguijón de la curiosidad por leer la ponderación que se dejó sin escribir. Mas, consultando la Historia de Sóller del Rdo. D. José Rullán, hemos reunido datos, con los cuales podemos columbrar lo que debió ocurrir en Lluc. (1)

(1) D. José Rullán, Pbro. *Historia de Sóller*. Tomo I, pág. 151 y ss.

Siete años de sequía implacable habían sucedido a temporales enormes, ocurridos a fines de Octubre y principios de Noviembre de 1718. Sobre ello, epidemia de fiebres intermitentes. Cuando, un buen día, el 16 de Enero de 1726, *disapte del Gloriós St. Antoni*, cerca de las cinco de la mañana, sin que hubiera precedido señal alguna, se posó a fer neu y en feu tot lo dia y tota la nit y tot el dia del Gloriós Sant, sens parar, ab molta habundancia; de manera. Ahí quedó cortado.

Según un escrito del protocolo del notario Salvador Pons, citado por el Rdo. Sr. J. Rullán, la nevada fué general en toda Mallorca, hasta la orilla del mar. En Sóller nevó tres días casi continuamente: el espesor de la capa de nieve alcanzó las cuatro cuartas en la plaza; de las tejas de los aleros pendían carámbanos, gruesos como el brazo y largos algunos, hasta las ocho cuartas.

Fácil es imaginar el daño ocasionado al arbolado: *feu molta trenca en las olive-ras*; se secaron casi todas las plantas de limón y naranjo, y *las llimones totes foren dolentes per ser buides*. Desde Pollensa hasta Santa María todos los árboles quedaron helados, y muchas higueras hasta el tronco. Los dos años siguientes arreciaron otros temporales de piedra y nieve que dejaron nuestros campos como puede suponerse.

De la mitad del siglo XVIII en adelante, poseemos notas memoriales de tormentas y temblores, recogidas por Fr. Domingo Ferragut. Era éste un Padre dominico del Convento de Inca, Predicador General. Cierta día, hojeando el diurno que había pertenecido al Presbítero D. Jaime Danús, Beneficiado de la parroquia de Inca, halló las notas que a continuación vamos a poner. Sin duda causaron impresión en el ánimo del Dominico tales acontecimientos; por esto encabezó su escrito con estas palabras, que recuerdan las que San Vicente Ferrer solía repetir en sus sermones: *Notum sit omnibus hominibus, ut discant timere Deum, quod sequitur*. (Sepan todos los hombres lo que sigue, para que aprendan a temer a Dios). Y seguía lo que transcribimos:

Die 23 Juliol 1746 entre tres y quatra horas de dia hy ha agut un astruendo com e modo de terra tramul, que la casa va tramolar, y ha durat al temps de una persona señarse; vorem que denotará.

Dia 30 Agost 1793, circa las 11 del die hi ha agut un llamp qui ha entrat dins una caseta de Pau Ferrer alias del hostel, que está devant lo hostalet de Inca del camí de Ciutat, dins cuya caseta hay havia duas mulas, un mul, tres homens y dos cans; los homes y los cans surtiren prest y no tingueren res tocat; pero las mulas y el mul foren morts. Veren una gran fumasa qui surtía de dins la caseta y feya tal olor de sofre que no s'hi podien acostar.

Die 26 Maig de 1794 a las 4 horas de la tarda hi ha agut tal calabruxada del cel, que ha espolsats los ordís de modo que no n'há romás gens; es blats los ha aficats a sa terra a modo de trispol, y no hayá res bo; y civadas lo mateix; de la fruita, metlas, cireras, albarcochs, y rems, tot es caygut en terra.

Por su cuenta Fr. Domingo Ferragut dejó escrito lo siguiente.

He oit referir a diferents personas que die 19 Mars del any 1781 (altres diuen 1782) entre tres y quatre horas de la tarda, la terra tremolá de modo que en algunas casas caygueren alguns plats que estavan drets en los escudellers, y durá al temps de dir una Ave Maria.

Dia 26 de Desembre de 1829. Circa las vuit del mati comensá a fer neu ab molta abundancia y durá continuament fins a las tres de la tarda; esta fonch facil de fondre perque era de flobias. Pero el dia siguent... al alsarnos del llit, trobarem ja mitx palm de neu, y continuant tot el die fent neu de granisó, se aumenta tant, en la nit y el dia siguent que era dilluns... que al pareixer no arribava a fondre; de modo que havent cessat el dilluns de ferná, durá la neu per las teuladas y per el camp fins al divendres siguent.

Cosa parecida cuenta del año siguiente. Die 12 Janer 1830, circa las nou de la nit, comensá a fer neu ab molta abundancia de modo que al matí siguent tota la terra y tauladas estavan cubertas ab dos palms de neu; y esta es estada pitjor que la primera, perque a mes que es mala de fonda, ha causat molta trenca en los habres especialment en las oliveras. A la llimonera que está prop de la campana del Refector, li ha trancat duas branca de las mes gruxadas que tenia, y se es quedade no mes que la mitat de la que era antes. Ha tardat tant en fondre que el die 17 encare se veyen molts clapas de neu per los camps.

Die primer de Febrer del mateix 1830, circa las nou y mitja de la nit torná comensá a fer neu, y el dia 2 siguent hey hagué tres dits de neu; pero a la tarda del mateix die 2, circa la una de la tarda torná comensar a fer neu ab abundancia, continuá tota la tarda fins al pondre el Sol. El die siguent ni havia casi mix palm: pero tota se fongué ab el bon Sol que feu.

(Continuará)

RAFAEL JUAN Y MESTRE, M. SS. CC.

PER LA NOSTRA HISTÒRIA

Acaba de sortir una gran novetat editorial de tema mallorquí: el primer volum de la interessant publicació

MONUMENTA MAIORICENSIA

CURA ET STUDIO DIOECESIS MAIORICENSIS

Conté l'importantíssim estudi del difunt Arquebisbe-Bisbe de Mallorca
Dr. Josep Miralles i Sbert,

«LAS RELIQUIAS Y RELICARIOS DE LA CATEDRAL DE MALLORCA»

Edició preparada per Mossèn Llorenç Pérez, Arxiver de la Diócesi.
Presentació de l'Excm. i Rvdm. Dr. Jesús Enciso, Bisbe de Mallorca.

Un magnífic volum de 330 pàgines en quart, amb 28 làmines fora de text.

INFORMACIÓ DEL SANTUARI

(del 15 d'abril al 15 de maig)

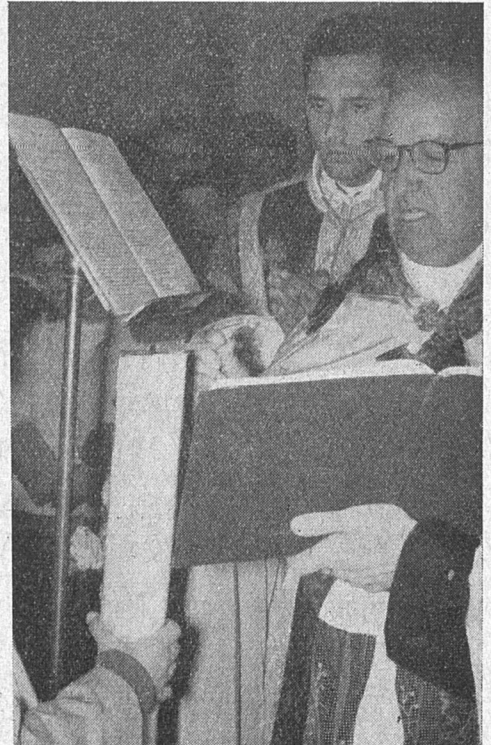
Setmana Santa

Recolliment, fervor, litúrgia i bona música. Aquests són els ingredients que, d'uns anys ençà, han aconseguit formar aquesta altra institució lluquera que ja es pot comparar, i no desmereix, a les Matines de Nadal. La Setmana Santa de Lluc no serà famosa per les seves processons —que són curtes—, ni pels seus passos —que no en té— ni per les seves Confraries de penitents, que encara tampoc no en té, però sí es pot enorgullir justament d'un encís ben propi i que hem intentat resumir en les paraules del començament.

S'hi respira recolliment, tot convida al fervor. I a dins l'església, la litúrgia i la música s'agermanen amb un abraç íntim, assolint unes funcions gairebé perfectes que commouen i arriben al cor.

Per això és ja famosa la Setmana Santa de Lluc. I per això cada any són més nombrosos els pelegrins que desitjant viure en plenitud d'esperit aquests dies

sants, deixen la ciutat i la vila i s'endinsen dins les muntanyes, entre els penyals que, com deia un nostre poeta, la Verge els estima, car «són graons pel cel on resideix...».

La *Schola Lucana* va desgranar aquells dies tot un esplèndid repertori de les millors composicions de música sacra. Als noms tradicionals —Palestrina, Vitoria, Casimiri, Suriano— s'ajuntaren enguany els de Goicoechea, Martorell, Otaño i d'altres, aconseguint uns i altres un conjunt musical i vocal realment digne dels grans misteris que es commemoraven.

I en la Vigília de Pasqua, els gloriosos Al·leluies, les campanes, les lluminàries i els trons romperen els núvols negres i amenaçadors, duent por toda la contrada la joiosa notícia de la Resurrecció del Senyor.

Lluc, dia per dia

El 16 d'abril visitaren el Santuari els Germans de la Doctrina Cristiana de Palma.

El 24 del mateix mes vingué la Comunitat de Pares Jesuïtes de Montissión.

Durant la Setmana Santa va ésser hoste del Santuari el sacerdot nord-americà Rvd. John Oronoz, de la diòcesi de Sant Francesc de Califòrnia.

El 25 d'abril rebérem la simpàtica visita de l'Escolania de la Residència de Jesuïtes del carrer Caspe de Barcelona. La formen 42 al·lots, acompanyats del del P. Miquel Bonet i el germà Morné, S. I. El primer va celebrar missa cantada, amb la música a càrrec de la mateixa Escolania, que va deixar constància del seu ajustament i estil característic.

El dia 1 de maig, festa de Sant Josep Obrer, el Santuari es va veure literalment

invasat per una quantitat in comptable de vehicles de tota classe. El temps insegur i ploviscós no va constituir greu obstacle a que fossin majoria absoluta els mallorquins que aprofitaren la festa per sortir de ca-seva i fer un poc de turisme sens necessitat de passar la frontera. Lluc com ja hem dit, va ésser uns del llocs més afavorits. D'entre tota aquella gentada recordam un grup de socis del Patronat Obrer de Palma, acompanyats per l'incansable P. Ventura, S. I. I un altra estol de joves de Sa Pobla, que vingueren amb el seu Vicari, a peu.

El dia següent tingué lloc el solemne funeral per l'ànima dels dos desventurats joves d'aquesta Parròquia Melcior Mayrara i Joan Jaume, que moriren d'accident d'automòbil el 27 passat, a la sortida de la ciutat de Fraga. El va celebrar el P. Joan Jaume, M. SS. CC., oncle del segon. La nostra esglèsia va resultar petita per la quantitat de gent que a ell va assistir, i que després de la missa va desfilar davant dels seus parea i altres familiars per donar los el seu condol.

El diumenge 6 de maig va ésser igualment un altre dia de gran activitat. Després de la missa major es va impartir la tradicional benedicció dels fruits dels camps de la comarca.

Acompanyats del seu Ecònom s'acosten a venerar la Moreneta nombrosos pelegrins de So'n Macià.

I a mig dia se digué una missa a la

LLUC PER MALLORCA...

plaça del Bisbe Campins amb motiu de la concentració diocesana de les Menors d'Acció Catòlica, tenguda aquesta vegada aquí, a Lluc. Les va enfervorir amb la seva avesada paraula el P. Palou.

Visita il·lustre

El 24 d'abril rebérem la visita del nostre Prelat Dr. Jesús Enciso, acompanyat del Sr. Bisbe de Cajamarca (Perú).

Després del càntic de la Salve, visitaren les obres del nou Trono i esmorzaren en el Santuari.

Primera Comunió

La va rebre el dia 30 d'abril la nina Maria Teresa Vicens Orell, de Palma. Acabada la cerimònia religiosa, ella mateixa va recitar una bella poesia a la Mare de Déu de Lluc.

Pelegrins agraiïts

Abril. — 15: El jove Guillem Llull Girart, de Manacor, fa entrega d'un exvot.

Dia 18.—Angela Moyà Besstart, de Binissalem, després d'haver pujat nou dimecres seguits al Santuari demanant una gràcia, avui dóna gràcies per haver-la aconseguida.

Dia 23.—Des de Sa Pobla ve a peu el jove Pau Siquier Cladera, acompanyat d'alguns amics.

Dia 25. — Josep Carrillo Sancho agraeix amb un Tedeum la protecció rebuda. Lo mateix fa, amb una Salve, Jeroni Martí Pons.

Dia 27. — Llorenç Cañellas i Catalina Crespi fan cantar una Salve.

Puja a Lluc per agrair els favors aconseguits per la intercessió de la Moreneta, Francisca Torrens.

Dia 28.—Per donar gràcies per la salut de la seva filla Maria, vénen

al Santuari els esposos Joan Sans Nicolau i Maria Tomàs Pons.

Se canta un Tedeum a intenció de Gabriel Cantallops, de Sa Pobla.

De la mateixa ciutat vénen a peu set pelegrins. Una d'elles, Joana Rullàn Payeras, va de "genollons des del Portal Nou fins els peus de la Verge.

Dia 29.—Gabriel Ferragut, de Sa Pobla, per agrair la curació de la seva muller, entrega un donatiu per al nou Trono.

Maig, dia 1. — Èmili Rubio López entrega un retrat seu com a exvot.

Catalina Ferrer fa cantar una Salve en acció de gràcies.

Dia 2.—Agraeixen favors rebuts Nofre Crespí Cladera i Antoni Verd.

Aquest dia ve a peu des de Palma un pelegrí que vol guardar l'anònim. Compleix una promesa feta per agrair la cura del seu fill.

Dia 3.—Catalina Torres Ramon, de l'illa d'Eivissa, fa a la Verge l'ofrena d'un ram de flors artificials.

Dia 4.—Se canta un Tedeum a la intenció d'Antònia Franc. El dia següent se'n canta un altre a la intenció de Bernat Pescual.

Dia 9.—La família Vallespir, d'Inca, dona gràcies per l'èxit d'una difícil operació quirúrgica practicada dins la boca del seu fill Antoni.

Dia 12.—Els esposos Joan Roca i Maria Riera, de La Real, fan cantar una Salve.

Dia 13.—Les Germanes de la Caritat de l'Hospital Militar fan cantar a la seva intenció una Salve.

Matrimoni

Dia 3 de maig: Joan Pons Gelabert, de La Vieleta, amb Maria Crespí Fiol, de Palma.

Publicacions rebudes

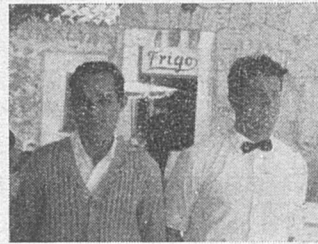
Prospecciones arqueológicas en la isla Dragonera, de B. Font i Obrador. (Separata del Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana, Palma, 1962).

Confreres Difunts

Catalina Mora Ballester, a Porreres el dia 10 d'abril.

Els joves Melcior Mayrata Bisquerra, de 27 anys i Joan Jaume i Ramon, de 18 anys, antics Blauets ambdós, que moriren d'accident a Fraga (Osca) el dia 27 d'abril.

La notícia va córrer com un llamp, deixant per tot un dolor profund, davant

la realitat inexorable. Perquè tothom els estimava i ells se feien estimar. Perquè eren com a de casa i ambdós havien vestit la sotana blava i el roquet blanc. I aquí tenien la seva vida, contents, alegres i amb projectes de millorança.

Ara han quedat allà enfora, en terres aragoneses, però no oblidats de ningú, perquè el seu record serà per a nosaltres perdurable.

Déu ho va voler així. Ell sia per sempre alabat. Estaven preparats —potser més que mai— i la mort no ha estat per ells sinó el seu naixent a la glòria

que no te fi. Així ho demanam a la Moreneta de Lluc, la seva Mare estimada. Que, ja que varen morir enfora de la seva mirada, puguin ara gaudir-ne per sempre. Lo que ells i nosaltres tantes vegades li hem cantant:

*dau-nos de Lluc Verge pura
que en el cel gosem de Vós...*

Nota meteorològica

Temperatura màxima: 28 graus, dia 9 de maig. Mínima: 7 graus, dia 13 de maig.
Pluja: 289 litres.

EL NUEVO TRONO

LA actividad vuelve a reinar en torno a lo que dentro de pocas semanas Mallorca entera podrá admirar y venerar como el nuevo Trono dedicado a su Reina y Patrona. Las obras de decoración adelantan de día en día, habiendo acabado ya el pintado de los muros y techos a colores lisos y suaves, que resaltan en su contraste con las diferentes tonalidades de los mármoles que revisten los zócalos.

Especial cuidado se ha puesto en la cúpula, cuyas molduras corcurales han sido doradas. Igualmente se ha procedido a la limpieza y restauración del bello artesonado de madera que figuraba en la nave central del antiguo camarín, el cual, juntamente con el retablo y el órgano, será lo único que sobreviva después de la reforma de ahora.

Los grandes cuadros que figuraban de antiguo en las paredes laterales del camarín —representando escenas de la «trobadá»— una vez limpiados y enmarcados con nueva moldura, más sobria que la anterior, han sido colgados en el mismo sitio de antes.

La brigada de albañiles de la empresa P. LLABRES trabaja en el ultimamiento del altar, habiendo sido ya entregados los mármoles que tienen que recibirlo.

En cuanto al bajorrelieve de alabastro, cincelado por el Sr. Mir, está ya acabado, procediéndose a su entrega al Santuario la última semana del presente mes de Mayo mediante una solemne ceremonia, de la cual daremos amplia cuenta en nuestro próximo número.

Ultimos donativos recibidos:

	Ptas.
Familia García Font (Artá)	100
D. Gabriel Ferragut	300
X. X.	800
M. Oliver y María Colom	100
A. Cladera y Ana Company	100
D. Pedro Quetglas Salas	50
D. Pedro Ferriol	25
D. ^a Anita Alzamora	5

LLUC PER MALLORCA...

M. N.	300
Ferrocarril de Sóller	4.000
Una devota de la Virgen	100
X. X.	200
X. X.	25
D. ^a Juana Arbona ha entregado un bolso de plata de senyora para las lámparas.	

AMICS DEL NOSTRE MUSEU

ALTRA vegada la generositat de don Antoni Mulet s'ha oberta muníficament, omplint una altra sala del Museu de Lluc amb els quaranta vuit valuosos objectes següents:

Quatre marcelines terolanes, decorades en blau, s. XVIII. – Pintura a l'oli de senyora mallorquina amb vesta de viudesa, s. XIX. – Pintura a l'oli per Agustí Buades d'una senyora pagesa amb ventall, s. XIX. – Plat policrom terolà. – Vitrina amb figures del «Santet», mudades amb vestes de seda, que representen el quart misteri de goig, s. XIX. – Dos plats terolans en verd i manganès, decorat amb au-cell central, s. XVII. – Dos petits olis d'En Femenia, s. XVII. – Aquarel·la del Port i Ciutat de Palma, s. XIX. – Plat mallorquí,

s. XIX. – Dos pots terolans d'Apotecaria, s. XVIII. – Talla policramada del Beat Ramon Llull, s. XVIII. – Oli d'un vaixell. – Pintura a l'oli per Joan Bauçà, que representa «Ca'N Bartola» amb costums d'època, s. XIX. – Oli per Pere Barceló. – Miniatura per Pere d'Alcàntara Penya, s. XIX. – Secretaire gòtic amb son bufet corresponent, s. XVI. – Dues cadires de capellà. – Oli de l'escola d'En Femenia, s. XVIII. – Una bella pagesa, cavalcant una somereta que porta damunt el bast uns arganells amb quatre gerres; terracuita de «La Roqueta», s. XX. – Plat de «La Roqueta», imitant un «Savona», s. XX. – Elm medieval de ferro. – Olla d'aram, s. XIX. – Oli, representant un pescador. – Pintura a l'oli d'una pagesa amb un mi-

nyó, principis del s. XIX. — Dos brodat mallorquins damunt paper i tema religiós, s. XIX. — Pintura a la Concepció, segle XVIII. — Autoretrat de Fra Juncosa de la Cartoixa de Valldemossa. — Naixement per Femenia, s. XVII. — Gerra terolana decorada en blau, s. XVI-XVII. — Escalfamans d'aram, s. XIX.

Quedam corpresos d'agraïment, puix els deu darrers objectes formen la novena *donació*, i no dubtam que la «Moreneta» n'està ben contenta de la vostra finesa, ja que les vostres entregues són, no sols molt valuoses, sinó que són fetes amb cor ample i satisfet, com ho demostren els vostres versets següents:

«Estim més de cada dia
la Mare de Déu de Lluc,
perquè cosa que li duc,
devora Ella és enaltida.
Enaltida a un Museu
baix de la Verge Maria,
augmentant així de preu
amb tan bona companyia».

* * *

Dona Pilar Fortuny entrega al nostre Museu un antic rosari amb medalló d'or que porta encastats dotze diamants aurio-lant dues finíssimes pintures i amb lleugers grans de banús.

El Rvd. don Joan Bennàssar, enriqueix la nostra col·lecció de terra-cuites amb dos exemplars del gloriós St. Miquel, un del s. XVIII i l'altre del s. XIX, i una campana de vidre amb la «Beateta», glorificada per dos àngels graciosos, s. XVIII.

El Rvd. don Joan Mulet, de Ca'N Mulet Gran, d'Algaida, l'edició gòtica en quart 1523, de N'Eli A. de Nebrixa.

Don Clet Mir fa la segona entrega: un joc de pesos de ferro del s. XVIII. — Uns quans plats de terracuita, reflexes mallorquins. — Dos rosaris de nacre i cristall i encadenats d'argent. — Dues peanyes talla d'or fi, s. XVIII. — Quatre quadrats de ceràmica, s. XVIII. — Dues patenes ovalades, s. XVIII. — Un morter terracuita, s. XVII. — Dues àmfores romàniques. — Sis monedes coure. — Aquarel·la, vaixell Rita, s. XVIII.

Just voldríem que a tan generosos donants, la nostra Reina i Mare els tracti sempre com a bons fills benvolguts.

JOSEP VERD, M. SS. CC.

ASSOCIACIÓ D'ANTICS BLAUETS

PRIMERA llista de donatius dels Antics Blauets per a costejar unes escultures de bronzo representant 4 Nins Blauets, destinades al nou Cambril de Lluc.

Joan Juan Frau (Vivero, Palma)	100	Bartomeu Nicolau Ramis (Talavera de la Reina)	150
Vicent Romero Iglesias (Palma)	50	Guillem Quetglas (Maria de la Salut)	10
Francesc Romero Iglesias (Palma)	100	Rvd. Miquel Tous Coll (Palma)	100
Antoni Perelló Oliver (Palma)	300	Jaume Bauzà Rosselló (Palma)	250
Bartomeu Galmés Galmés (Son Servera)	200	Rvd. Mateu Bauzà Barceló (Vilafranca)	200
Antoni Ramis (Llubí)	50	Joan Barceló Morey (Villafranca)	100
Gabriel Pons Gual (Campanet)	25	Rvd. Antoni Pou Artigues, i familiars Aina i Maria Fiol Pou (Palma)	500
Josep Coll Mesquida (Palma)	100	Jordi Oliver Garí (Porreres)	100
Rvd. Joan Vich, (Adherit, Palma)	25	Miquel Oliver Mestre (Palma)	100
Antoni Nadal Crespi (Palma)	100	Miquel Campaner Fiol (Sencelles)	50
Miquel Ferrer Ramis (Sencelles)	50	Josep Ramis Cirer (Sencelles)	50
Maria Obrador (adherida, Palma)	15	Joan Ramis Cirer (Sencelles)	50
Rvd. Llorenç Vanrell Ramis (Ca'n Picafort)	100	Josep Mercader Roig (Inca)	50
Miquel Gayà Sitjar (Palma)	300	Gabriel Gual Martorell (Campanet)	100
Antoni Noguera Alemany (Palma)	25	Guillem Picornell Melià (Porreres)	100
Jordi Amengual Nadal (Palma)	25	Bartomeu Martínez Bisbal (Palma)	500
Bartomeu Ques Cànaves (Alcúdia)	200	Andreu Palou Sampol (Palma)	25
Alfons Miró Forteza (Adherit, Palma)	250	M. I. Sr. Antoni Mascaró Servera (Canon-ge a Osa)	500
Guillem Morey Mora (Palma)	100	Pau Gual Amengual (Inca)	200
Francesc Oliver Pastor (Sencelles)	50		
Bernat Sureda Bibiloni (Sta. Eugènia)	100		
Joan Sureda Bibiloni (Sta. Eugènia)	50		
Tomàs Sastre Sansó (Palma)	35		
Guillem Ferrà Puig (Palma)	100		
		SUMEN	5.535

D'ençà d'aquesta primera llista que tancarem pel mes de febrer passat i publicarem al Bolletí de la nostra Associació, hem seguit rebent nous donatius, dels quals publicarem una segona llista en els vinents mesos.

SANT PERE I SES CIRERES

(RONDAIA)

UNA vegada Sant Pere anava a n'es costat del bon Jesús, per un camí polsós, devers es juliol, cap una ciutat a on feien comptes de predicar.

Camina caminaràs el bon Jesús va veure un tros de ferradura, i girant-se a Sant Pere, li digué que l'aplegàs.

Sant Pere va trobar que no ho pagava acotar-se, i amb un *tocau, deixau-la estar!* va passar envat.

Emperò el bon Jesús, que ja sabia perquè li ho manava, sense dir paraula, va tornar enrera, l'aplega i va fer via.

Al cap d'un parei d'hores d'emparar un sol que queia a plom, per fi arribaren a un poblet; i passant pes baratillo, el bon Jesús s'aturà a vendre es tros de ferradura, del qual nomès n'hi donaren un dobler.

Llavors, passaren per plaça, i amb aquell dobler comprà cireres, que anaven molt barato; les se posà dins sa falda, i deixant enrera es poble, emprengueren altra

vegada es seu camí sense aturar-se gens.

Sant Pere qui es pensava descansar una estona, li anava couet, couet, com sempre; però de ben males retranques, perquè sa rusca i sa set el petxucaven, sense sebre a quina hora ni a on arribarien.

Amb això el bon Jesús, que li anava davant unes tres passes, tirà una cirera, com qui li ha caiguda sense temer-se'n.

Sant Pere, encara no la veu, l'aplega, i ja la s'ha entimada.

Al cap d'una estoneta en tira un altra, i casi casi no va tocar en terra.

Al cap d'una estoneta més, en deixà caure un altra. Sant Pere qui badava uns uis com uns salers, sols no li va trobar es pinyol.

Per acursar, basta dir-vos, que una a una, deixà caure el bon Jesús totes ses cireres que duia dins sa falda; i per cada una sant Pere s'acotava per menjar-les-se, a fi de refrescar-se un poc sa gargamella.

I veis aquí que mentres s'engolia sa darrera, el bon Jesús se gira, i d'aturat i capetjant, li va dir això:

—«Ah, Pere, Perel... no has volgut acalar-te un pic per aplegar sa ferradura, i t'has acalat cent i un pic per menjar-te

ses cireres. En dia que me creuràs, aniràs dret».

Sant Pere baixà ets uis i mossegant-se es morros, seguia ses petjades de son Mestre.

COVERBOS

L'AMO En Toni de Sineu era un jai espavilat que sabia més lletra menuda que un moix negre. Quan els anys l'empen-gueren fort, que ja no podia anar a fora-tila, solia passar moltes hores truetjant pel galliner de ca seva.

Un dia totes ses gallines se posaren a esqueinar, esqueina que esqueina, fent una escandelera de mil dimonis.

Ses veinades tot retgirades anaren a veure què passava a ca l'amo En Toni. I el m'afnaren dins es galliner, pegant grapes ací i allà, tot ple de plomes i de sang.

—L'amo En Toni, i ara què feis? què vos passa?

—No res, respongué ell. Aquestes polissones de gallines només coven i no fan ous. Ara les llevava sa cova per llevar-lis sa covera.

* * *

ES dissabte de Nadal a vespre, amb un fred qui pelava, arribà un marxando a un hostal.

Entrà es mul dins s'estable i llavors se n'anà tot enredat a sa cuina, per prendre una bona escalfor. Però estava sa cuina tan plena de gent, que no hi havia medi d'arrambar-se a n'es foc.

Llavors a n'es marxando li vengué una idea:

—L'amo —digué a s'hostaler— fregiu un parei d'ous i duis-los a n'es mul.

—I aral! Que li agraden ets ous frita a n'es vostro mul?

—Ja es de raó que li agraden.

Com sentiren això, tots es qui s'escau-faven, ja varen esser partits cap a s'esta-ble, per veure aquell cas estrany d'un mul afectat d'ous frita. Mentres es marxando s'arrambà a n'es foc, i s'escaufà sense nosa.

Tornà comparèixer tothom amb s'hos-taler:

—Es vostro mul no en vol d'ous, en via ninguna. Ja trobava jo que això de voler ous...

—De bon de veres no'n vol?

—Que ha de voler, homol

—Idò, res. Pitjor per ell: dassau, ja los me menjaré jo.

* * *

UN foraviler de per devers Campos sentia parlar d'un homo que havia arribat a n'és cent anys i encara s'aguantava ben bo i ben trempat.

—Vaja un homol! —deia ell— i què són cent anys? Si es padrí nostro no se fos mort, a l'hora d'ara ja en tendria devers cent-trenta-vuit. Sinó que justament se va morir, antany, en temps de batre.

* * *

A un tort li deia un pellós:

—Homo, tu ets tort perquè vols.

—Com és ara, i què vols que hi faci?

—Psi!... treu-tè s'altre ui, i acabaràs de ser-ho.

* * *

UN senyor que anava a caçar, va veure asseguts en terra devora una barraca dos atlots que ploraven demanant berenar. Son pare feia estelles un tros lluny.

Compatit de sentir-los, digué aquell senyor:

—Vaja, son pare, no los faceu plorar: dau-los qualque cosa.

—Tir, tir, senyor, que los deix anar: aquí on los veu, plorant, plorant, tant un com s'altre ja tenen una freixura dins el cos.

—Idò, i encara plorau i vos queixau?

—Si heu ves... responien ets atlots, una freixura dins el cos!... sí, però ès sa nostral!

* * *

A un lladre acusat de que havia robat una cuereta de plata a un cafè, li deia es jutge:

—Diguès, per què robes a aquesta cuereta?

—Jo, senyor, vorà que la me'n vaig dur, perquè a tothom he sentit dir que no estava bé entrar a un cafè sense *prendre* qualque cosa.

* * *

UN bargantell se'n va anar a nedar an es cap des moll, i com que no'n sabia gaire, començà a fer es batagot. Ventura d'un mariner, que se tirà dins mar i el va treure.

Aquell esburbat deia, mentres se vestia, tot tremolant:

—Una i olil! No em tornaré tirar dins s'aigo, mentres no bagi après a nedar bé. Si me neg, mu-mare em mata!

* * *

JA ho som desgraciada! deia una veia: sa darrera dent que tenia m'és caiguda menjant una figa-flor madura.

I responia sa criada:

—Més madura devia esser sa dent!

(De «L'Ignorància»)

LLUC

Revista mensual dirigida pel P. Cristòfor Veny, M. SS. CC.

Administració: Santuari de LLUC (Mallorca)

Preus de subscripció: Ordinària, 50 pessetes l'any.

De protector, 100 pessetes l'any. Número solt, 10 pessetes.

Una publicació al servei
de l'Església i de Mallorca

Mallorquins: obsequiau
els vostres amics amb
una subscripció a la re-
vista LLUC.

La revista LLUC a través de les seves diverses
seccions enguany ha publicat treballs inèdits de:

Josep BAUÇÀ I PISÀ

Miquel CAÑELLAS JAUME

Miquel FORTESA

Miquel GAYÀ

Joan J. GENOVARD, M. SS. CC.

Dr. JANSÀ GUARDIOLA

Rafael JUAN I MESTRE, M. SS. CC.

Gabriel LLOMPART, C. R.

Joan Francesc MARCH, M. SS. CC.

J. MASCARÓ PASARIUS

Francesc de B. MOLL

Mateu MUNAR I SUREDA

Miquel OLLERS, M. SS. CC.

Joan PONS I MARQUÈS

Jaume REYNÉS, M. SS. CC.

Cristòfor VENY, M. SS. CC.

Josep VERD, M. SS. CC.

Llorenç VIDAL

La revista LLUC seguirà publicant col·labora-
cions de tots els millors escriptors de Mallorca.